చీకట్లో మిణుగురు

"నాన్నా ! తొందరగా వచ్చెయ్యి."

కుక్కిమంచంలో పడుకుని తండ్రికోసం ఎదురు చూస్తున్న గిరి నూటవోక్కటోసా రనుకున్నాడు.

ఇంటి కప్పులోని గూడునుంచి పిచ్చుక పిల్లల కిచకిచ శబ్దాలు విన్పించేయి. ఎక్కడెక్కడో తిరిగి తల్లిపక్షి ఆవురావురు మంటున్న పిల్లలకు ఆహారం తెచ్చి పెడుతున్నది. ఆహారం చాలక పిచ్చుక పిల్లలు గొడవ చేస్తుంటే మళ్ళీ తీసుకురావడానికి తుర్రుమంటున్నది తల్లి పిచ్చుక.

మెరిసే కళ్ళతో ఆ గూడువైపై చూస్తూ పడుకున్నాడు.

నాన్న తన కోసం ఏం తీసుకువస్తున్నాడో?

కాళ్ళున్నట్లయితే బాగుండేది! ఏటి దగ్గరకెళ్ళి ఇసుకలో గంతులేస్తూ నాన్న కోసం యెదురుచూస్తూ వుండొచ్చు. ఏటి ఇసుకలో తను ఏరి దాచిపెట్టుకున్న గవ్వలు నాన్నకి చూపించవొచ్చు ! తనకిప్పుడు కాళ్ళు లేవు...

నెల రోజుల క్రితం వరకూ లేగదూడలా ఆరేళ్ళ గిరి గంతులేస్తూ వుండేవాడు. కదిలిపోతున్న బండిచక్రం మీదుగా బండెక్కబోయి కాలుజారి బండిచక్రం కిందే గిరి కాళ్ళు పడి పచ్చుడయ్యాయి. ఆ బండి యజమానే గిరిని గుంటూరు జనరల్ హాస్పిటల్లో వైద్యం చేయించి వూరికి తీసుకువచ్చేసెడు.

కాళ్ళుపోయాయని గిరికి పెద్దగా బాధలేదు. తనకి కాళ్ళు పోయాయని తెలిస్తే తనను చూడడానికి తండ్రి తప్పకుండా వస్తాడనే వాడి ఆశ.

తండ్రివొస్తే అమ్మ పనిచేసి తెచ్చేచద్దన్నం తినే గొడవేలేదు. అమ్మ యింట్లోనే వుండి వేడన్నం వండిపెడుతుంది. నాన్న జిలేబీలు తెస్తాడు... కొత్త బట్టలు తెస్తాడు... బెజవాడ తిరిగి వెళ్ళేటప్పుడు పది పైసలిస్తాడు తనకి - చెల్లెలికి, జీడీలు కొనుక్కోవొచ్చు.

నాన్న ఎప్పుడూ యింట్లోనే వుండిపోకూడదూ ?

నాన్న యింట్లోనే వుంటే ఎంత బాగుంటుంది? బెజవాడలో వున్న పిన్ని, తమ్ముళ్ళ దగ్గరే నాన్న ఎక్కువ రోజులుంటాడు. తమ్ముళ్ళే అదృష్టవంతులు!

బెజవాడ తనెప్పుడూ చూళ్ళేదు. తనని కూడా తీసికెళ్ళమని నాన్నని అడగాలి.

పాచి వూడుస్తూ గిరి పడుకున్న మంచం దగ్గరి కొచ్చింది చంద్రమ్మ.

చంద్రమ్మకి పాతికేళ్ళు వుంటాయి. మనిషి నిండు ఆకర్షణీయంగా వుంటుంది. గుండ్రటి మొహం – కళ్ళలో లోతులు తెలుసుకోలేని గంభీరత – అందమైనది కాబట్టే డబ్బు ఖర్చయినా లెఖ్ఖజెయ్యకుండా పరుగెత్తుకొస్తున్నాడు రామారావు.

"ఈ రోజే కదమ్మా నాన్న వొచ్చేది. నాకు కాళ్ళుపోయాయని రాశావా ఉత్తరంలో మర్చిపోకుండా?" తనకు కాళ్ళు పోయాయని తెలిస్తే తండ్రి తప్పకుండా పరుగెత్తుకొస్తాడని వాడి నమ్మకం.

"ఈ రోజు వొస్తున్నట్లు రాశారుగా? తప్పకుండా వస్తారులే పడుకో!" – అంది చంద్రమ్మ గిరి తల నిమిరి.

ఏడేళ్ళ కిందట పోస్టుమాస్టరుగా ఆ వూరొచ్చాడు రామారావు. పదో తరగతి తప్పి లేడిపిల్లలా గంతులేస్తున్న చంద్రమ్మపై వల పన్నాడు. మచ్చిక చేసుకుని మాటల్లోకి దింపాడు. చంద్రమ్మ దిగజారి పోవడానికి యింకా యెక్కువ రోజులు పట్టలేదు.

ఏటిగట్టున గూడెంలోని వాళ్ళని వుంచుకోవడం వూళ్ళో వాళ్ళకి పరిపాటే కానడంతో రామారావు చంద్రమ్మను లోబరచుకున్నా యెవ్వరూ పట్టించుకోలేదు.

రామారావు తనని పెళ్ళిచేసుకుంటాడని గట్టి నమ్మకం చంద్రమ్మకి. కోటయ్యకి ఆ విషయం చెప్పినప్పుడు, కూతుర్నే మందలించాడు. పెళ్ళి విషయం అతని వొద్ద తీసుకురావద్దని గట్టిగా చెప్పేడు.

మూడేళ్ళు చంద్రమ్మని మురిపించి మరో వూరికి ట్రాన్స్‌ఫరై వెళ్ళిపోయేడు రామారావు. చంద్రమ్మతో చిన్నప్పటి నుంచి కలసిమెలిసి తిరిగిన వీరయ్య చంద్రమ్మను పెళ్ళి చేసుకుంటానని ముందుకొచ్చాడు. చంద్రమ్మ రామారావుతో తిరగడం అతనికి తెలుసు.

చంద్రమ్మ వొప్పుకోలేదు. తన జీవితం రామారావుతోనే ముడిపడి వుండనుకుంది. అతను తన కన్యాయం చెయ్యడనుకుంది.

రామారావు పెళ్ళి చేసుకున్నాడని తెలిసినా, అతనితో సంబంధం తేలిగ్గా తెంచుకోలేక పోయింది.

రోజులు గడుస్తున్నకొద్దీ రాకపోకలు తగ్గించేసేడు.

చంద్రమ్మ పిల్లలకు తండ్రి వొచ్చి వున్నప్పుడు రొయ్యల వేపుడు, చేపల పులుసు, బెల్లంతో పరమాన్నం చేసేది. తండ్రితెచ్చిన కొత్త బట్టలేసుకుని గూడెంలో గంతులేస్తుంటే వాళ్ళకెంతో ఆనందంగా వుండేది.

"అమ్మా! నాన్నొస్తున్నాడే" పెద్దగా అరుస్తూ యింట్లోకి వచ్చింది నాలుగేళ్ళ శాంత.

చింపిరి జుట్టు గుంటకళ్ళు, మొహానికి కృత్రిమంగా అతికించినట్లు వుంటే చిన్న ముక్కు, బానపొట్ట, సన్నటి కాళ్ళు - పోలియో, క్షయ, పాండురోగం కలిసి కట్టుగా ఆ చిన్న పిల్ల మీద యుద్ధం ప్రకటించినట్లుగా కన్పిస్తుందా పిల్ల.

తండ్రి వొస్తున్నాడని తెలిసి జీరో వోల్టు బల్బులా వున్న మొహం వెయ్యివోల్టుల బల్బులా వెలిగిపోయింది. పుచ్చిపోయిన గింజలా వుండే శాంత మొహం కూడా పున్నమి చంద్రునిలా మారింది.

ములక్కాడలా సన్నగావున్న రామారావు పాకలోకి దూసుకువచ్చేను. అతని రెండు చేతుల్లో రెండు సంచులున్నాయి. సన్నజాజి పూలు, పొట్లంలోనుంచి బయటకొచ్చే ప్రయత్నం చేస్తున్నాయి. కొడుకు పరిస్థితి అలా వుండగా పూలు తెచ్చిన రామారావుని చూడగానే మొహం చిట్లించుకుంది.

గిరి దృష్టి తండ్రి తెచ్చిన సంచుల పైనేవుంది. కాళ్ళు వున్నట్లయితే సంచలపై కలయబడేవాడే ! శాంత సంచుల వైపు చూస్తూ నిలబడిందేగాని తండ్రి దగ్గరకు రావాలంటే బెరుకు, మట్టిగోడకు ఆనుకుని నిలబడింది.

తను తెచ్చిన సంచులు గోడవారను వుంచి గిరి పడుకున్న మంచం మీద కూర్చున్నాడు. సగం కోసిన సొరకాయల్లా తెల్లటి బ్యాండేజీలతో వేళ్ళాడుతున్నాయి. గిరిని తన వొళ్ళో గిరి కాళ్ళు కూర్చోబెట్టుకున్నాడు. రాజసింహాసనం మీద కూర్చున్న రాజకుమారుడిలా గోడకు ఆనుకుని నిలబడ్డ చెల్లెలువైపు ఠీవిగా చూశాడు.

రామారావు పోస్టాఫీసు సంగతులు, ఇంటి దగ్గర విషయాలు వసపిట్టలా చెబుతూనే వున్నాడు.

చంద్రమ్మ మౌనంగా వింటూవున్నది. "నాన్నా ! నన్ను కూడా బెజవాడ తీసుకువెళ్ళవూ' ' తండ్రి మాటలకు అడ్డొస్తూగోముగా అడిగాడు గిరి.

"అలాగేలే" అన్నాడు రామారావు.

ఆడుకోవడానికి చందమామను తీసుకురమ్మన్నట్లుగా వుంది వాడి ప్రశ్న... అలాగేనని జవాబిస్తే తనకొచ్చిన నష్టమేముంది. రాజకీయ నాయకులు ఎన్ని హామీలు ఇవ్వడం లేదు? తనని పెళ్ళి చేసుకొమ్మని చంద్రమ్మ మొదట్లో గొడవచేసింది. "అలాగేలే" అన్నాడు తను.

సంచులలోని తినుబండారాలు, ఆటవస్తువులు పిల్లలకు తీసి యిచ్చాడు.

రామారావు మాటలు నిజంకావని చంద్రమ్మకు తెలుసు. తన సంసారం గూర్చి ఏవేవో అతనొచ్చినప్పుడు చెప్పాలనుకుంటుంది. కానీ అతన్ని చూడగానే గొంతు పూడుకుపోతుంది. అతను చెప్పినదానికల్లా తలూపుతుంది.

మొదటిసారి పోస్టాఫీసు వెనుకగదిలో వూడుస్తున్న తనని వాటేసుకున్నప్పుడు రామారావును వారించలేకపోయింది. తనను పెళ్ళి చేసుకుంటానని మాట యిచ్చి. మరొకర్తైను పెళ్ళి చేసుకున్నప్పుడు అతన్ని ఏమనలేకపోయింది. అతనితో తనకున్న ఏడేళ్ళ పరిచయంలో ఏడుసార్లు మాట్లాడివుంటుందేమో...?

కాయకష్టం చేసి పిల్లలను కంటికి రెప్పలా చూసుకుంటున్నా, ఎప్పుడో సంవత్సరానికి రెండు, మూడు సార్లు యింటికి వచ్చే తండ్రి మీద వాళ్ళకెందు కంత మక్కువో అర్థం కాలేదామెకు.

మౌనంగా తనలో బాధంతా మర్చిపోయి మరోక్షణంలో తన బాధంతా మర్చిపోయి అతనికి వేడినీళ్ళు పెట్టడానికి ఉద్యుక్తురాలైంది. సంవత్సరంలో ఏ రెండు, మూడు సార్లో కన్పించే ఆ మిణుగురు వెలుగుకు దూరంగా వుండలేదామె.

పళ్ళెంలో వేడివేడి అన్నం. రొయ్యల వేపుడు, ములక్కాయలు వేసిన పప్పుచారు కన్పించేసరికి పిల్లలకు ప్రాణాలు లేచొచ్చాయి. మజ్జిగన్నంలోకి రామారావు తెచ్చిన అరటి పళ్ళు వేసింది.

కడుపునిండా అన్నం తినడంతో వొళ్ళు మరిచి నిద్రపోయేరు పిల్లలు.

రాత్రి తొమ్మిదయ్యాక పిల్లలను ఎత్తుకెళ్ళి పాకబయట పంచలో పడుకోబెట్టాడు రామారావు చంద్రమ్మ వారించబోయింది.

"బయటచలి యెక్కువగా వుంది. ఇక్కడే పడుకోబెడితే బావుండేది" అంది చంద్రమ్మ.

"నువ్వు నోరు మూసుకో ! మనమధ్య వాళ్ళెందుకు అడ్డం" కరుగ్గా మాట్లాడేడు.

చంద్రమ్మ తలలో సన్నజాజులు తురిమి, మంచం దగ్గరకు తీసుకెళ్ళాడు. ఆమెకు వూపిరాడకుండా కరుచుపోయేడు.

ఓ ఐదు నిముషాలు గడిచేక పిల్లల దగ్గరకెళ్ళి పడుకుంటానంది. ఆమెను చేతులతో నొక్కిపట్టి కదలనివ్వలేదు.

అర్జెంటు పనుందని పిల్లలు లేవకముందే లేచి వెళ్ళిపోయేడు రామారావు.

నెల రోజుల్నుంచి శాంతకి జ్వరం. మూసిన కన్ను తెరవడం లేదు. వొకటే దగ్గు. దగ్గు వొచ్చినప్పుడల్లాత మెలికలు తిరిగేది. రాత్రిళ్ళు చెమటలు పట్టేవి.

ఆచార్లుగారింట్లో వొడ్లు దంచి, హోమియోపతి మాత్రలు తెచ్చివేసినా జ్వరం తగ్గకపోయేసరికి చంద్రమ్మకు ఆదుర్దా హెచ్చింది. రామారావుకు ఉత్తరం రాసింది.

శాంత శరీరాన్ని నానా యిబ్బందిపెట్టి చివరకు దూరంగా వెళ్ళిపోయింది ప్రాణం.

చంద్రమ్మ బావురుమంది.

గిరిమాత్రం శాంత పోయే ప్రాణంతో గిలగిలా కొట్టుకుంటున్నప్పుడల్లా చెల్లెలు చనిపోతే బాగుండుననుకునేవాడు. చెల్లెలు చనిపోతే తండ్రి తప్పకుండా వస్తాడని వాడి నమ్మకం. మామూలుగా అయితే తండ్రిని రమ్మని అమ్మ ఉత్తరం రాసినా నాన్న రాడు.

తన కాలు విరిగినప్పుడు వచ్చాడుగదా అంతకు మునుపు గాలివానకి పూరిపాక ఒకపక్కకి వొరిగొనప్పుడుకూడా వచ్చాడు. చెల్లెలు చనిపోతే నాన్న తప్పకుండా వస్తాడు... జిలేబీ తెస్తాడు. కొత్త గుడ్డలుతెస్తాడు. నాన్నవస్తే ఎంత బాగుంటుంది.

వాడు అనుకున్నట్లే జరిగింది. శాంత చనిపోయిన మూడోరోజు వచ్చేడు రామారావు.

తండ్రి చేతుల్లోని సంచులు చూడగానే గిరికి ఏనుగు ఎక్కినంత సంబరమేసింది. ప్రాణాలు లేచొచ్చాయి.

చేతులతో దేకుతూ తండ్రి కాళ్ళకు చుట్టుకుపోయేడు.

సన్నజాజుల పొట్లం చంద్రమ్మ చేతుల్లో పెడుతున్న రామారావును చూడగానే ఆమెకు వొళ్ళు మండింది.

పొట్లం విసిరి నేలకేసి కొట్టింది. ఆమె కళ్ళ నుంచి జలపాతంలా కన్నీళ్లు చెక్కిళ్ళపై జారుతున్నాయి.

అప్పటికిగాని శాంత చనిపోయిన విషయం గుర్తుకు రాలేదు రామారావుకు.

"శాంత యెందుకు చనిపోయింది?" పరాయివాడి పలకరింపులా వుందతని ప్రశ్న.

ఆమె ఏదో చెప్పబోయింది. కంఠం రుద్ధమైంది. జవాబివ్వగల మనస్థితిలో లేదామె.

రామారావు తను తెచ్చిన వస్తువులు, గిరిని వొడిలో కూర్చోబెట్టుకుని ముందు పరిచేడు.

వాడు ఆనందంతో ఉబ్బి తబ్బిబ్బయ్యాడు.

చెక్క బొంగరానికి తాడు కట్టడానికి నిమగ్నమయ్యాడు. చంద్రమ్మను వోదార్చడానికి ఎటువంటి ప్రయత్నం చెయ్యలేదు రామారావు. ఆమెవంకే చూస్తూ మౌనంగా కూర్చున్నాడు.

ఆమె పమిటచెంగుతో కన్నీళ్ళు తుడుచుకుని, అతనికి వేడినీళ్ళు పెట్టే ప్రయత్నంలో మునిగిపోయింది.

రాత్రి గిరి నిద్రపోయేక వాడిని తీసుకెళ్ళి బయట మంచంపై పడుకోబెట్టాడు.

అతను తడికె తలుపుతో బిగిస్తుంటే, అప్పటివరకూ గుండెల్లో అదిమి పెట్టుకున్న దుఃఖం కట్టలు తెంచుకు వొచ్చిందామెకు.

భోరుమని ఏడ్చింది.

చంద్రమ్మ నోరుమూసి మంచం దగ్గరకు లాక్కెళ్ళాడు. ఆకలిగొన్న పులిలా తనమీద పడుతున్న అతన్ని చూసి ప్రాణం లేని బక్క ఆవులా చలన రహితంగా వుండిపోయింది.

ఇంటికప్పువైపు చూస్తుంటే చీకట్లో మిణుకుమిణుకుమంటూ అటూ, ఇటూ తిరుగుతున్న మిణుగురుకన్పించిందామెకు.

కట్టెలా బిగుసుకుపోయిన ఆమె శరీరం తనకు తగులుతున్నప్పుడు మొదటిసారిగా అతనికి ఆమె శరీరంపై అసహ్యమేసింది. "డబ్బు ఖర్చుబెడితే ఈ మాత్రం సుఖం ఊర్వశి థియేటర్ వెనుక దొరకదా" అనుకున్నాడు మనస్సులో.

అల్లకల్లోలంగా వున్న సముద్రంలో రెండు నిముషాలు ఈతగొట్టి వొగరుస్తూ వొడ్డుకు చేరినవాడిలా ఆమెను పక్కకు తోసి పడుకున్నాడు.

పాకలోనుంచి ఆమె బయటకు వచ్చేసింది పిల్లవాడి దగ్గర పడుకుందామని... అతను అభ్యంతరం పెట్టలేదు.

బయటంతా పిండారుబోసినట్లు వెన్నెల. ఇంటిలోపల కన్పించిన మిణుగురు కాంతికి, బయట వెన్నెలకు పోల్చుకుంది.

గుమ్మడిపాదులా ఆలోచనలు బుర్రలో అల్లుకో సాగాయి.

వీరయ్య తననెంతగా ప్రేమించేడు.. చిన్నప్పటినుంచి తనచుట్టూ తిరిగేవాడు. ఏది కావాలన్నా తెచ్చిపెట్టేవాడు పదో తరగతి చదివేటప్పుడు కూడా కూలిపనులు చేసుకునే అతనిని చనువుతో పల్కరించేది. పదహారేళ్ళు వచ్చేసరికి తనలో ఏదో మార్పు వచ్చేసింది. అతనితోవున్న పన్నెండేళ్ళ స్నేహం మరుగునపడింది. అతని కాకి నలుపు శరీరాన్ని అసహ్యించుకుంది. కొత్తగా అతను ఏదో వికృతరూపిగా కన్పించేడు. ప్యాంటు, షర్ట్‌లో పచ్చగా మెరిసిపోతున్న పోస్టుమాష్టరు రామారావుముందు నల్లగా నీరు కావి పంచె, ముతకచొక్కాలో వీరయ్య వికృతంగాకన్పించేడు. రామారావుతో జీవితాన్ని పంచుకుంది తను... రామారావుకు పెళ్ళయిందని తెలిసిన తర్వాత వీరయ్య మళ్ళీ వచ్చాడు తన దగ్గరకి, పెళ్ళి చేసుకుంటానన్నాడు యింకా రామారావు మైకం వదలక వీరయ్య మాటలను తోసిపుచ్చింది.

మిణుగురు మెరుపులకు మురిసిపోయి పాల వెన్నెలకు దూరమయింది.. తను! ఆ మిణుగురు పురుగు మిగిల్చిన సమస్యలను మోస్తూంది భారంగా ! *

(ఆంధ్రజ్యోతి వారపత్రిక - 28-8-1981)